

Státní náboženství

Demokratismus umožňuje pronásledovat kacíře, říká Patrick Buchanan

Už po řadu generací mnozí ze západních elit přestávají věřit v Boha, jenž je Stvořitelem i Soudcem lidstva. A podobeni Izraelitům na úpatí Sinaje, kteří si k uctívání vyrobili zlaté tele, vytváří si dnešní člověk zlatá telata rovněž.

Zlatým teletem modernosti je ideologie – naše náhražka náboženské víry. Russell Kirk ji nazval „dogmatickou politickou teorií, která usiluje o nahrazení náboženských doktrín a cílů doktrínami a cíli sekulárními.“

Ideologie vytvářejí „muži slov“, aby vysvětlili, jak bude vypadat svět, v němž ponosou pochodeň, budou ukazovat cestu a budou se těšit z prestiže a moci kněžského stavu, který nahradí. Pro intelektuály zbavené kořenů mají ideologie neodolatelnou přitažlivost, protože jim jednak skýtají vysvětlení, jak svět funguje, a zároveň uspokojují jejich touhu po moci. Raymond Aaron v knize *Opium intelektuálů* k tomu napsal: „Když se intelektuál přestane cítit součástí pospolitosti nebo víry svých předků, začne se poohlížet po pokrokové ideologii, aby ono vakuum zaplnil.“

V práci *Ideologie jako droga* definoval Kirk, co je a co není ideologie: „Ideologie není politická teorie nebo princip, navzdory tomu, že četní žurnalisté a někteří profesori běžně tento termín užívají v takovém významu. Ve skutečnosti znamená ideologie politický fanatismus – a přesněji řečeno: víru, že tento náš svět můžeme přeměnit na Ráj na Zemi za pomoci pozitivního práva a pozitivního plánování.“

Kirk odsuzoval „demokratismus“ – ideologii neokonzervativců, kteří se přimknuli k „Reaganově straně“. Považoval je za „často chytré... nikdy moudré“: „Příkladem takového nedostatku moudrosti je posedlost neokonzervativců ideologií. Ideologie... je politický fanatismus: přinejlepším je to nahrazení skutečných politických myšlenek hesly. Ideologie plodí – slovy George Orwella – přímočarého člověka, který myslí v heslech a sděluje je kulkami.“

Snaha neokonzervativců o vytvoření „americké

ideologie“ připadala Kirkovi jako „mladistvé poblouznění“. Nebyla ovšem bez úspěchu. Protože právě konverze George W. Bushe k neokonzervativní ideologii zavlekla Ameriku do války, která zničila jeho prezidentství a ukončila „americké století“.

***

Totalitní ideologie jsou – řečeno s Edmundem Burkem – „ozbrojené doktríny“. Komunismus, nacismus a fašismus sice patří k těm nejkrvavějším, ovšem Gerhardt Niemayer upozorňuje: „Ideologie se neomezují na komunisty a fašisty. I my máme na nich svůj podíl...“

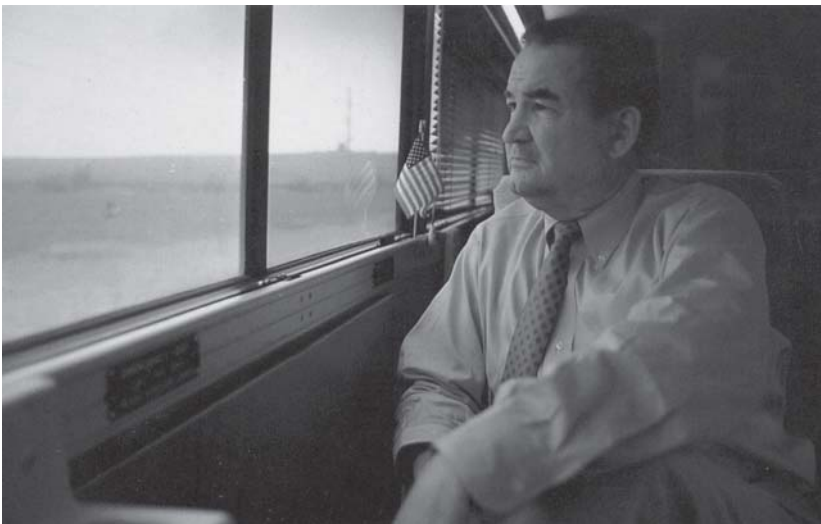
Všechny moderní ideologie mají shodný iracionální základ: průnik politiky a chiliastických vizí pseudonáboženského rázu. Nejen marxismus a nacismus, ale i anarchismus, socialismus a neokonzervatismus vyhovují testům na ideologii. Protože každý z nich tvrdí, že rozpoznal směr, kterým se svět ubírá, nebo by se ubírat měl, a takovým stanoviskem nemohou otřást ani důkazy o opaku. A právě ona Bushova konverze středního věku – po traumatu z 11. září – k ideologii neokonzervatismu, v souladu s kterou trvá na svém slibu, že přivede celý svět americkými myšlenkami a zbraněmi k demokracii, ta zničila jeho prezidentství.

Když se v roce 1991 rozpadl Sovětský svaz, Američanům došlo, že Spojené státy jsou poslední supervelmocí. Americká vojenská, ekonomická, finanční, kulturní a politická síla neměla soupeře ani historický precedens. Ještě žádný národ se netěšil takové globální dominanci v tolika oblastech.

Ještě před pádem Zdi byli někteří z nás, kteří jsme byli v kontaktu za studené války, vyzváni časopisem *The National Interest*, aby formulovali zahraniční politiku pro dobu, ve které „velký nepřítel“ ohrožoval Spojené státy. Někdejší Johnsonův poradce Ben Wattenberg horoval pro křížovou výpravu s cílem „prosadit demokracii“ na celém světě.

Protože jsem za Reagana pracoval s neokonzervativci v Bílém domě, uvědomoval jsem si, že jsou stejnými štvanci ideologie jako naši studenováleční nepřátelé. Nejenže věřili, že porazí ideologii sovětskou, ale byli navíc přesvědčeni, že se jim podaří vnutit celému lidstvu svou vlastní. V eseji s názvem *Amerika především – i za druhé a za třetí* jsem varoval před „demokratistickým pokušením“: „Jak se chýlí studená válka ke konci, měli bychom se s chladnou hlavou podívat na agendu našich internacionalistů, kteří se nikdy nerozpakují kvůli novým ideám hazardovat s americkým blahobytem a mocí v krucíátách a jiných dobrodružstvích, které nemají nic společného se skutečnými národními zájmy Spojených států. Špičku té agendy tvoří „demokratistické pokušení“ – zbožnění demokracie jako formy vlády a s tím související ambice, aby se celé lidstvo k této ideji přivinulo, nebo aspoň vysvětlilo, proč to tak nechce. Jako každé modloslužebnictví, i demokratismus nahrazuje skutečného Boha falešným a lásku k vlasti láskou k proceduře.“

Abychom pochopili, proč prezident Bush rozpoutal nevyprovokovanou válku s cílem demokra-

Pat Buchanan

tizovat Irák a Střední východ, musíme nejdříve pochopit ideologii, ke které konvertoval.

Po útocích z 11. září se George W. Bush dramaticky změnil. Začal mluvit jiným tónem a jiným způsobem. „Od samého začátku“ - napsal Andrew Bacevich - „prezident Bush pohlížel na tuto válku jako na křížovou výpravu a na sebe sama jako na jakéhosi vykonavatele Boží vůle.“ Svět se pro Bushe stal průzračným až zářivým.

„Mravní pravda je shodná v každé kultuře, v každé době a na každém místě,“ pronesl v červnu 2002 ke kadetům ve West Pointu. To samosebou není pravda. Snad existuje jediná pravda v Boží mysli. Ale na pozadí střetu civilizací se odehrává střet věrouk o mravní pravdu. Nepovažujeme sami trest smrti, asistovanou sebevraždu, potrat či homosexualitu za nemravnost? Co spousta Američanů obdivuje jako nejpokrokovější éru, v jaké člověk kdy žil, to jiní považují za dobu dekadence a mravního úpadku.

„Potřebu svobody bezezbytku vztáhnout... na celý islámský svět,“ domáhá se prezident. Jenže islám neznamena svobodu. Znamená „podřízení se“ - vůli Alláhově. V islámském světě neexistuje svoboda obracení na - například - křesťanskou víru. Sekulární západní idea - se všemi náboženstvími se musí zacházet stejně a všem je povoleno získávat nevěřící a jinověrce - je tam trestně stíhaným kacířstvím.

Zamysleme se ještě jednou nad Bushovými slovy: „Potřebu svobody bezezbytku vztáhnout... na celý islámský svět.“ Jak nadutě to musí islámskému světu znít. Jen si představte reakci Američanů, kdyby Mahmúd Ahmadinežád trucovitě opáčil: „Potřebu islámu bezezbytku vztáhnout na celý západní svět.“

„Jsme ve střetu mezi dobrem a zlem a Amerika označí zlo jeho jménem.“ Jenže kdo je tou zlou stranou v Čečensku, na Srí Lance, v Kašmíru? Za druhé světové války jsme se spojili se Stalinem, v době studené války s íránským šáhem a s chilským generálem Pinochetem, za války v Zálivu se syrským Háfizem Assádem. Jednali jsme nemravně, když jsme angažovali padlé anděly, ba arciděbly, abychom rozdrtili Lucípěra?

Když shrneme Bushovy mravní maximy - jsme dobří, a oni jsou zlí; „jediný přeživší model lidského pokroku“ je ten náš; americká idea svobody se musí „bezezbytku vztáhnout na celý islámský svět“, dospějeme k závěru, že prezident vyhlásil ideologickou válku. To je zrcadlový obraz Trockého permanentní revoluce.

Když Nikita Chruščov prohlásil: „Vaši vnuci budou žít v komunismu!“, Američané se naštváli. Proč by teď jiní neměli reagovat naštvane, když hlásáme, že jsme dobří a oni jsou zlí a my jim nedáme pokoj, dokud jejich děti nebudou žít ve společnosti podobné té naší? Nebudou se před námi bránit, jako my jsme se bránili před komunisty? A pokud nás tyto národy neohrožují, tak co je nám do jejich nedemokratické společnosti?

V roce 1999 hovořil kandidát Bush o pokoře jako o ctnosti: „Mějme americkou zahraniční politiku, která odráží americký charakter. Prostota opravdové síly. Pokora skutečné velikosti.“ To je hlas prozřetelnosti - konzervativní hlas. Srovnajte si to s nebetyčnou pýchou triumfujícího válečného ná-

čelníka ve West Pointu: „XX. století skončilo a zbyl jediný přeživší model lidského pokroku.“

A zrovna když se takhle holedbal, Čína se nacházela již v druhém desetiletí desetiprocentního hospodářského růstu - v prostředí autokracie, merkantilismu a represe, v modelu, který jiné národy začaly přejímat, když Čína v růstu HDP trojnásobně předešla Ameriku. Bush zkrátka vidí Západ jako archetyp toho, čím by se svět měl stát. Ale pro mnohé v Asii je Západ civilizací věčejška. Na Středním východě Západ považují za dekadentní a umírající. Dokonce i v Americe samotné se mnozí domnívají, že se jejich vlast nachází v pokročilém stádiu sociálního a politického úpadku.

***

(...) Kdyby byl prezident Bush jen nějaký vědátor, tak by jeho otrěpané fráze tolik nevadily. Ale on po sedm let formoval zahraniční politiku nejmocnějšího národa na světě. A protože podlehl tomu, co George Kennan nazýval „zlem utopického entusiasmumu“, zavlekl nás do války, jejímž cílem je zavést demokracii v islámské zemi, která ji nikdy nezažila. Platíme strašnou cenu za to, že jsme se nedrželi moudré rady Kirkovy, který varoval před fanatickou ideologií: „Očekávat, že celý svět by měl a musí převzít bizarní politické instituce Spojených států - jež kolikrát ani doma pořádně nefungují -, znamená hovět si v těch nejméně realistických vizích; ale právě takové jsou naděje a očekávání neokonzervativců... Taková zahraniční politika je utkána ze stejné materie jako sny; a vede jen k hromadám mrtvol mužů, kteří padli zbytečně.“

Opravdový konzervatismus je antitezí ideologie. Je negací ideologie. Protože konzervatismus má kořeny v minulosti. Jeho principy jsou odvozeny z Ústavy a zkušeností, tradice, obyčejů a moudrosti těch, kteří tu byli před námi - „to nejlepší, co bylo již vymyšleno a řečeno.“ Netvrdí, že zná budoucnost. Konzervatismus znamená zachovávání pravdivého, dobrého, krásného. Konzervatismus pohlíží na všechny ideologie skepticky, a na ty horlivější a fanatické nepřátelsky.

***

Čím se dá vysvětlit takové „zbožnění demokracie“? (...)

Jedna věc je věřit, že demokracie je vyšší formou vlády. Jiná věc je připsat jí vlastnosti, které má sám Bůh. To je modloslužebnictví. To je ideologie.

Demokracie je vládou lidu a lid může být zkažený stejně jako tyran a králové. V roce 1901 varoval v britském parlamentu jeden jeho tehdy jen šestadvacetiletý člen: „Demokracie je pomstychtivější než kabinet. Války národů budou strašnější než války králů.“ A mýlil se Churchill ohledně povahy mas?

Demokracie sama nestačí. Je to jen měch, který můžete naplnit vínem, nebo jedem. Jak upozorňoval T. S. Elliot, demokracie sama v sobě neobsahuje nástroje pro umravnění společnosti: „Demokracie nemá dostatečně pozitivní obsah, aby se sama mohla postavit proti silám, které nemáme v oblibě - snadno si ji mohou přizpůsobit. Když nebudete mít Boha (a On je žárlivým Bohem), budete vzdávat úctu Hitlerovi a Stalinovi.“

Burke přešel Elliota, když napsal: „Věřte mi, je to svatá pravda, že se ještě nenašel v celé dlouhé historii... podlý, lenivý a lehkomyšlný lid, který by

„Kdyby byl prezident Bush jen nějaký vědátor, tak by jeho otrěpané fráze tolik nevadily. Ale on po sedm let formoval zahraniční politiku nejmocnějšího národa na světě.“

Čeká nás konec rodiny?

Zamyšlení Radima Lhotáka

Bude znít asi tvrdě sluchu současného člověka, když řeknu, že je to právě on, kdo ztratil smysl pro rodinu a její společenskou funkci. Každý z nás přece alespoň ve skrytu duše touží po láskyplném vztahu s ženou, jehož plodem budou společně děti a harmonická rodina. Láskou a počtem dětí ovšem není úloha rodiny naplněna, nýbrž je to její pouhý začátek. Potřeba rodiny provází člověka celé věky a její tradiční model si nikdo v minulosti nedovolil zpochybňovat. Když říkám tradiční, mám na mysli funkční řád rodinné pospolitosti, který vyplynul z objektivní zkušenosti generací a odráží poznání, jaké rodinné uspořádání posiluje obec i národ. Zdravý model rodiny musí vytvářet podmínky pro výchovu nové generace, aby byla schopna převzít a dále upevňovat hodnoty člověka i života vytvořené generacemi jejích předků. Nutno poznamenat, že v naprosté většině známých kultur a civilizací se jednalo o model patriarchální, evropskou civilizaci nevyjímaje. Principy patriarchální rodiny rovněž převzala do svého kánonu všechna civilizovaná náboženství jako Boží zákon.

Rodina je základ státu. Toto heslo opakovaly i komunistické režimy, přestože jejich představa o pokroku k nové a lepší společnosti byla více než revoluční a bourala všechny kulturní tradice minulosti. Nelze přehlédnout, že právě rozumářské, mechanistické a konstruktivistické pojetí vývoje lidstva přivedlo socialismus k vytvoření nefunkčních mezilidských vztahů a tím také ke krachu. Zrušením všech tradic totiž každá revoluční ideologie rezignuje na jediný objektivní zřetel v pohledu na lidskou společnost. Oním objektivistickým názorem byla, je a vždy bude zkušenost minulých generací o tom, kam vedl ten či onen způsob lidské pospolitosti a její organizace. Žijeme v době špatných zkušeností z nedávných pokusů o lepší zítřky a nevěříme žádné vizi nové společnosti, která by jen z dálky zaváněla utopismem či univerzální ideologií. Přesto existuje a naplno žije jedna ideologie, která má znaky totalitního znásilňování mínění i života lidí a aspiruje na převýchovu člověka jako naprogramované součástky nového

pořádku silou zaslepenější, než byly všechny dosavadní utopie. Mluvím o totalitní ideologii feminismu a jejích metodách genderové proměny lidské populace.

Nejhorším dopadem feminismu je rozklad tradiční rodiny, chce se spíše říci rozklad rodiny vůbec. Je až neuvěřitelné, nakolik se současný svět nezajímá o příčiny tak drtivého společenského úpadku, jehož důsledkem jsou trpící děti ve stavu bezradnosti a postrádající zázemí rodiny, která by jim byla schopna dát výchovu i orientaci v našem odcizeném světě. Nechtějme vše svádět na odcizení samo jako na evoluční fenomén doby. Právě úpadek rodiny je jeho hlavním živným zdrojem. Rád bych se proto dotkl několika tezemi tohoto tabuizovaného tématu a přispěl k rozpoutání seriózní diskuse, která by správně a bez ostychu označila varovné symptomy a pokusila se najít terapii pro globální onemocnění naší civilizace. Zaměřím se přitom na problémy, které mají podle mne s vymezeným tématem přímou či úzkou souvislost.

Rovné příležitosti

Otázka příležitosti každého člověka ve společnosti je dána mírou její svobody. Svobodná je taková společnost, v níž každý jedinec, skupina či společenství má možnost sledovat své vlastní cíle a usilovat o jejich naplnění podle vlastní vůle a přesvědčení. Při tom dbá o obecně přijatá pravidla lidského jednání, jimiž není omezována svoboda jiných subjektů ve společnosti. Jde o taková jednání, která mohou v kontextu společenské interakce vyvolávat spolehlivá očekávání v souladu s obecně uznávanými principy důvěryhodnosti, zásadovosti, spravedlivosti a čestného chování. Pouze abstraktní principy takových pravidel jednání je možné zakotvit v zákonech.

Jsou-li přijaté principy zároveň soustavou hodnotových kritérií morálního vědomí ve společnosti, je zcela nesmyslné tyto hodnoty rozlišovat z pohledu pohlaví či etnické příslušnosti. Morální kodex svobodné společnosti je platný pro všechny lidi bez rozdílu pohlaví a jako takový zajiš-

měl dobrou vládu, jedno v jaké formě.“ Je to charakter lidu, kdo určuje charakter státu, nikoli systém. Když posloucháme sunnitské povstalce, šíitské milicionáře a atentátníky z al-Káidy, tane nám na mysli, jak už Burke řekl: „Lidé jsou kvalifikováni pro občanskou svobodu přesně do té míry, jaká je jejich schopnost spoutat mravními řetězy své vlastní choutky ... Společnost nemůže existovat, pokud se někam neumístí kontrolní moc nad vůli a choutkami; a čím méně je jí uvnitř, tím více jí je venku.“

Charakter islámských národů, zformovaný jejich dějinami, učením a vírou, po staletí povolával k moci autoritáře. Když smeteme jejich tyrany, rozvrátíme jejich státy a rozpustíme jejich armády, tak jakmile odejdeme, charakter jejich lidu vzkřísí instituce, které jsme strhli. Lidské bytosti nejsou nepo-

psaným listem papíru, na který může idealistický wilsonián rýsovat své projekty demokratické společnosti.

V jednom svém projevu v Praze prezident Bush vysvětloval, proč je komunismus bůh, který zkrachoval: „Komunisté měli vznešenou ideologii, která o sobě tvrdila, že odhalila zákonitost dějin. Jenže nakonec ji přemohli obyčejní lidé, kteří chtěli žít své životy a uctívat svého Boha a říkat pravdu svým dětem.“ Zaměňte „komunisty“ za „demokratisty“ a budete blízko pravdy, proč Bushova demokratická revoluce také zkrachovala.

Výňatky z článku „State Religion“ publikovaného v *The American Conservative* č. 23/2007 vybral a přeložil Ladislav Batora

Patrick Buchanan